

זנב

של פצצה

מצרית

תקוע

באספלט של

עיר-הרפאים

קנטרה

3200 שנה אחרי יציאת מצרים, חזרה האגדה של פסח ונעשתה אקטואלית. אלא שערב פסח ה-תשכ"ט יהיו אלה חיילי צבא מצרים, החונים לאורך תעלת סואץ, שיצטרפו לשאול את עצמם את השאלה: מה נשתנה? 100 אלף החיילים המצריים ה-פרושים על גדת התעלה המערבית, ניצבים עתה מול מציאות חדשה ומפתיעה בתעלה. על מציאות חדשה זו מדווח סופרו ה-צבאי של "העולם הזה", אחרי סיור שערך השבוע בתעלה, ש-הפכה לזירה החמורה ביותר בגבולות ישראל, והנראית עתה בעיני העולם כנקודת התפוצצות.

מאת

אלי תבור
הכתב הצבאי של
העולם הזה

מה נשתנה בתעלה

לימים חיליים משני הצדדים לעסוק בדיג, להשתזף, להשתעמם או לשחק בכדורגל. התקפות הפתע הארטילריות של המצרים, בשלהי השנה שעברה, תפסו את מערך צה"ל לאורך התעלה בלתי-מוכן להתמודדות כזאת. מספר הנפגעים הגדול בהתקפות אלה הוא שזיעוע את התפיסה המקובלת של קו התעלה.

צה"ל לא היה בנוי מעולם להגנה קשוחה של היאחזות בקווים מבוזרים. מול דוקטרינת ההגנה הסובייטית שאימצו להם המצרים — המבוססת על מיתחמי-ענק מבוזרים, חפורים ומוגנים בארטילריה ושריון, והערוריים בשני קוויים — התזיק צה"ל בדוקטרינתו של ההגנה ניידת, המבוססת על כוחות ממונעים.

בהתאם לכך, נוכח האפשרות שהמצרים ינסו ביום מן הימים לחצות את התעלה ולהיאחזו בסיני, נראתה תעלת-סואץ עצמה, שרוחבה 180 מטר ועומקה 14 מטרים, כי

גביש: "צה"ל החזיר לעצמו את חופש הפעולה בתעלה, היתה לדבריו משמעות עמוקה. פירושה, במילים אחרות: צה"ל החזיר לעצמו את היוזמה בתעלה. הוא איננו כבול עוד לתגובה צמודה במקום ובזמן. הוא אינו רואה את עצמו חייב עוד להשיב בצליפה על צליפות, או להפגין את איסמיליה בתגובה על הרעש-תותחנים מ-שם. פעולה מצרית המחייבת תגובה אינה נמדדת עוד בכמות הפגזים שהם יורים. צה"ל יבחר מעתה לעצמו את המימדים של התגובה, אפילו אם ההתגרות מתבטאת עתה בירי-צילוף או בהגחת מוקשים בצידנו.

דוקטרינה חדשה

מה השתנה בתעלה? היו אלה ה-מצרים שחיסלו את האייליה הרוענת, בה הצטיירה התעלה כנוה מידברי, בו יכו

בלילה שקדם לתקרית, צלחו יחידות קומנדו מצריות את התעלה, הניחו מוקשים באחת הדרכים בסיני, והתקינו מספר בזזקות מאולתרות ליד מוצבי צה"ל, שהופעלו רק לאחר שהחיילים המצריים חצו את התעלה חזרה. בבוקר, אחרי שהתגלו המוקשים, והבזזקות נורו מבלי שיגרמו נזק, החיילים בקו הראשון, שבמשך חודשים נאלצו להבליג ולהתאפק, לנצור את נשקם אפילו כשצלפו בהם ופגעו בחבריהם, לא קלטו עדיין את משמעות השינוי, כשם ש-אזרחי ישראל בעורף עדיין לא הבינו אותו. תקרית בתעלת-סואץ היתה עד כה מושג נרדף להפעלת מאות קנים מהגדה המצרית, מול תגובה ישראלית לא כל-כך אפקטיבית; להסתתרות בבונקרים; לקרבנות.

זה נגמר. לא רק אזרחי ישראל יצטרפו להסתגל לשינוי אלא גם המצרים. כשאמר השבוע אלוף פיקוד-הדרום, האלוף ישעיהו

לום אחרי דו-קרב הארטילריה האחרון בתעלת-סואץ, עמד סגן-מישנה יוסי קצין-שריון צעיר, על המזח של פורט-תאופיק וצפה לעבר ערי-הרפאים שממול — פורט-איברהים וסואץ. מפוייה היה עדיין מקרב אתמול בפניו העייפות. בקול שליו החל לשחזר את התפתחות הקרב:

"או ככה, פתחו עלינו באש... התחלנו לירות בטנקים, לעבר המטרות..."

הוא עצמו לא הבחין כי טעה ולא דייק בדבריו. ההודשים הארוכים בהם נמצא עם יחידתו בקרה-אש בסואץ הכניסו אותו ל-שיגרת תקריות-אש, שדמו זו לזו במהלכן: פתיחת-אש מהגדה המערבית שבידי המצרים, תגובה מהגדה המזרחית.

כי משהו השתנה בחודשים האחרונים בתעלה, משהו מהותי ורב-משמעות.